

Ubuntu manuál pre začiatočníkov a používateľov Microsoft Windows

Celeborn 1.7 LITE

Manuál je **primárne** tvorený pre **Ubuntu 7.04 Feisty Fawn**.
Dá sa však použiť aj pre **Kubuntu, Xubuntu, Edubuntu, Ubuntu Studio** a **neoficiálne distribúcie** založené na Ubuntu. Pokryté verzie: 7.04, 6.10, 6.06 a 5.10 (čiastočne)

Vypracoval Stanislav Hoferek (ICQ# 258126362) s komunitou ľudí na stránkach: linuxos.sk kubuntu.sk ubuntu.wz.cz debian.nfo.sk root.cz

Projekt ubuntu.kayle.sk je hostovaný na kayle.sk
Tento návod je voľne šíriteľný pod licenciou [GNU/GPL](http://www.gnu.org/licenses/gpl.html)

EDGY => FEISTY: <http://www.ubuntugeek.com/upgrade-ubuntu-610-edgy-eft-to-ubuntu-704-feisty-fawn-2.html>

1 Root

Root je používateľský účet s plnými právami. Často je potrebné prepnúť sa na účet správcu (teda roota) pri inštalácii softvéru, či zložitejších zmenách v systéme. Ako root sa prepneme cez terminál príkazom:

```
$ sudo -s
```

Alebo sa prihlásime ako správca len kvôli jednému programu:

```
$ sudo mc
```

Po prihlásení ako root sa zmení dolár na mriežku. V Ubuntu sa oveľa častejšie používa sudo, teda prepnutie kvôli jednému programu, ako kompletne prepnutie. Takže s mriežkou na začiatku sa ani veľmi nestretnete. Ak ale ste ako root prehlásení cez `sudo -s`, tak sa môžete odhlásiť (teda vrátiť sa ku bežnému používateľovi) napísaním príkazu `exit`.

Dajte si pozor pri prihlasovaní ako root – niekedy **nevypisuje heslo**. Nie je to chyba, ale bezpečnostné opatrenie. Takže ak sa vám to stalo prvýkrát, jednoducho napíšte svoje heslo a potvrdte Enterom. Vďaka zadávaniu hesla môžete ako správca robiť všetko, a kto nepozná vaše heslo, nemôže nič pokaziť. Niektoré programy, ako Synaptic, majú obmedzenú funkčnosť, ak ich spúšťate len ako obyčajný užívateľ.

Ak si želáte rovnaké nastavenie root účtu, ako je v iných Linuxoch (napríklad Mandriva alebo OpenSuse), zadajte:

```
$ sudo passwd root
```

Vypýta si najskôr aktuálne heslo roota, a potom musíte zadať vaše novožiadané heslo. Potom sa bude dať prepnúť ako root príkazom `su`

2 Odkazy

http://kubuntu.sk http://debian.nfo.sk http://wiki.root.cz http://ubuntu.kayle.sk http://ubuntu-sk.org http://ubuntu.wz.cz http://proc.linux.cz	http://linuxos.sk http://tux.szm.sk http://www.ubuntu.cz/dokumentace/prihrucka http://linux4all.yw.sk/ http://www.fabik.co.uk/ http://emdi.sk/ http://xubuntu.xf.cz	http://shots.linuxquestions.org http://shots.osdir.com http://www.ubuntux.org http://easylinux.info/wiki/Ubuntu_feisty http://ubuntuguide.org/wiki/Feisty http://www.getdeb.net	http://shipt.ubuntu.com http://shipt.kubuntu.org http://shipt.edubuntu.org
http://distrowatch.com/table.php?distribution=ubuntu http://distrowatch.com/table.php?distribution=kubuntu http://distrowatch.com/table.php?distribution=xubuntu http://distrowatch.com/table.php?distribution=edubuntu	http://distrowatch.com/table.php?distribution=fluxbuntu http://distrowatch.com/table.php?distribution=nubuntu http://distrowatch.com/table.php?distribution=linuxmint http://distrowatch.com/table.php?distribution=ubuntuce		

Na stránke <http://www.linuxos.sk/index2.php?id=odkazy> nájdete množstvo ďalších odkazov!

3 Spúšťanie programov

Programy sa dajú spúšťať mnohými spôsobmi ako bežný používateľ. Tu si ich popíšeme na programe **Gaim**.

- Spustíme cez grafické menu. Gaim nájdeme na adrese **Menu Aplikácie/Internet/Gaim Internet Messenger**
- Použijeme klávesovú skratku ALT+F2 a napíšeme jednoducho **gaim**.
- Spustíme ikonou, ktorú si pridáme na pracovnú plochu alebo do niektorého panelu.
- Napíšeme slovo **gaim** (malými písmenami) do konzoly. Mal by sa okamžite spustiť. Ukážka: `$ gaim`

Programy sa dajú spúšťať dvomi spôsobmi pod účtom roota. Tu si ich popíšeme na programe **Gedit**.

- **V konzole napíšeme `$ sudo gedit`**
- Použijeme skratku ALT+F2 a napíšeme do okienka: **gksu gedit** (V Ubuntu)
- Použijeme skratku ALT+F2 a napíšeme do okienka: **kdesu gedit** (V Kubuntu, aj keď používatelia Kubuntu asi častejšie použijú **kdesu kwrite**)

4 Náhrada Windows programov

Niektoré programy sú tzv. viacplatformové. To znamená, že majú verzie pre viac operačných systémov – bez emulácie. S pomocou Wine sa dá rozfugovať aplikácií ešte viac. Je to napríklad AbiWord, Opera, Firefox, The Gimp, Gaim, Skype, Thunderbird či VLC. Označím ich zelenou farbou. Teda tieto programy si môžete nainštalovať aj na MS Windows a používať ich – a pri prechode na Linux nemáte problém. Väčšina programov však funguje len pre Windows. A tak musíte hľadať nejakú náhradu. Tu je jednoduchá tabuľka, podľa ktorej nájdete rovnako dobrý, alebo aj lepší program. Hviezdičkou sú označené programy, ktoré sú prítomné hneď po inštalácii OS Windows alebo Ubuntu.

Microsoft Windows	Ubuntu Linux
Paint Shop Pro, Corel Draw, Gimp	Gimp* , Krita
Tento Počítač (Windows Explorer)*	Nautilus*, Thunar, Konqueror
Internet Explorer*, Maxthon, Firefox , SeaMonkey , Opera	Internet Explorer, Epiphany, Galeon, Konqueror, Firefox*, SeaMonkey, Opera
ICQ, MSN Messenger*, Skype , Gaim , Pidgin, Miranda	Gaim* , Pidgin, Kopete, aMSN, Alicq, Centericq, Licq, Skype
Outlook Express*, Exchange, Thunderbird	Evolution*, Kmail, Thunderbird
Microsoft Word, OpenOffice.org Writer , Abiword, Wordpad	OpenOffice.org Writer* , Kword, Abiword
Microsoft Excel, OpenOffice.org Calc	Gnumeric, OpenOffice.org Calc*
Microsoft powerpoint, OpenOffice.org Impress	OpenOffice.org Impress*
Microsoft Access, OpenOffice.org Base	OpenOffice.org Base*
Ovládací panel*	Nastavenie v GNOME, KDE alebo XFCE*, konzolové príkazy
Winamp, Windows Media Player*, VLC , Radlight, BSplayer	Xmms, Mplayer , AmaroK, Totem, Gxine, Rhythmbox*, VLC
Notepad*, Wordpad*, PsPad	Gedit*, KWrite, Mousepad, Leafpad, Abiword
Total Commander, Free Commander	Krusader, Gnome Commander, Midnight Commander
Nero, Easy CD Creator, WinOnCD, Burner XP, Windows Explorer*	K3b , GnomeBaker, Brasero, Xfburn, Graveman
Nod32, Panda Antivirus, Norton Antivirus, AVG, Avast	Momentálne nie sú potrebné antivírusové programy. Až raz budú potrebné, tak budú zadarmo vo všetkých väčších distribúciach...

Viac o náhradách programov nájdete na <http://www.abclinuxu.cz/clanky/ruzne/cim-v-linuxu-nahradi-aplikace-windows>.

Wine je program, ktorý vám umožní spustiť aplikácie vytvorené pre operačný systém Windows pod iným operačným systémom. V našom prípade pod Ubuntu Linuxom. Emulácia (Wine nie je tak celkom emulátor, ale tak neviem či to treba detailne rozoberať...) nie je úplne bezchybná, a niekedy nepoužiteľná, ale

napriek tomu je Wine výborný program. Dá sa stiahnuť cez Synaptic, ale v klasických repozitároch nie je vždy najnovšia verzia. Preto si pridajte tento zdroj softvéru:

deb <http://wine.budgetdedicated.com/apt/feisty-main>

Nezabudnite potom **obnoviť** zoznam zdrojov. Po inštalácii treba spustiť nastavenia programu **Wine**. Vyvoláme to napísaním **winecfg** do okienka vyvolaného skratkou **ALT+F2**. potom už len stačí spustiť si **.exe** súbor s aplikáciou pre **MS Windows**. Lepšie je spúšťať exe súbory cez konzolu – systém skôr pochopí, čo od neho chceme :-). A tiež budeme vedieť, v čom je nejaká chyba. Spustenie cez Wine v konzole vyzerá napríklad takto:

```
$ wine názov_programu.exe
```

6 Disky

Windows a Linux používajú iný formát diskových oddielov, a tiež iné rozdelenie diskov. V MS Windows je swap na každom disku, alebo len na disku C. Dá sa nastaviť a ľubovoľne meniť. V OS Linux je swap ako vlastný disk.

Určite poznáte **FAT32** a **NTFS**. Sú to základné diskové oddiely v MS Windows. Z Linuxu môžete obidva čítať, a na **FAT32** aj okamžite zapisovať. Podpora Linuxových oddielov (**Ext2/Ext3**, **ReiserFS**) je bohužiaľ zo strany Microsoftu nulová :-). Ak teda chcete používať aj Windows aj Linux, dobre si rozmyslite ako si systém sformátujete. Ešte jedna dôležitá vec – systém **FAT32** nepovoľuje väčšie súbory ako **4GB**. Môžete byť teda obmedzený kvôli obrazom DVD, alebo niektorým DVD filmom. Ak teda sťahujete nejakú distribúciu Linuxu na DVD na disk, tak už viete, prečo vám pri 4GB prestal prenos :-). Pripájanie diskov je vysvetlené v kapitole o Live CD.

Ubuntu dokáže okamžite čítať NTFS disk, ale nedokáže naň zapisovať :-). (Pomôže však jednoduchý doplnok nazvaný **Ntfs-3g**. postup nastavenia:

1. Nastavte si korektné repozitáre (kapitola 4.1)
2. Vyhľadajte si v Synapticu **ntfs-3g**, a nainštalujte všetky súvisiace programy
3. Otvorte súbor **/etc/fstab**:

```
$ sudo cp /etc/fstab /etc/fstab.zaloha
```

```
$ sudo gedit /etc/fstab
```

Upravte všetky NTFS disky tak, že vymeníte v každom riadku od slova **ntfs** úplne všetko za tento zápis:

```
ntfs-3g defaults,locale=en_US.utf8 0 0
```

Takže ľudskou rečou... v každom riadku, kde sa bude nachádzať slovo **NTFS**, vymeníte:

```
ntfs nejaké_dalšie_informácie
```

za:

```
ntfs-3g defaults,locale=en_US.utf8 0 0
```

Iná možnosť je použiť grafický nástroj. Tak teda podme na to:

```
ALT+F2: gksu ntfs-config
```

Poznámka: Úprava **EXT2/EXT3** cez MS Windows je možná vďaka doplnku zo stránky <http://uranus.it.swin.edu.au/~jn/linux/ext2ifs.htm>

7 Klávesnica

Slovenská predvolená klávesnica je **QWERTZ** (v Ubuntu Dapper je to **QWERTY**, ale to už dávnejšie nie je najnovšie vydanie Ubuntu). Slovenská **QWERTY** vo Windows a v Linuxe je takmer rovnaká – a predsa úplne iná!

Napríklad pri použití **Caps Lock**. Takto vyzerá veta napísaná vo Windows, ak nebudeme **Caps Lock** vypínať a nebudeme stláčať **Shift**:
ČERVENÁ ČIAPOČKA SA PRECHÁDZALA CEZ AMAZONSKÝ PRALES, A PRI TOM SA HRALA S GUĽOČKOU.

A teraz ako by to vyzeralo v Linuxe:

ČERVENÁ ČIAPOČKA SA PRECHÁDZALA CEZ AMAZONSKÝ PRALES, A PRI TOM SA HRALA S GUĽOČKOU.

Rozdiel je vidno na prvý pohľad :) Tak a teraz niečo o špeciálnych znakoch, ktoré môžu zaujímať programátorov... Napríklad zátvorky:

< > - Právý ALT+tlačítka nad ním

[] - Právý ALT+tlačítka ú a ä

{ } - Právý ALT+tlačítka 9 a 0

() - Právý SHIFT+tlačítka s ä a ñ

/\ - Právý SHIFT+tlačítka ú, pravý ALT+tlačítka ñ

Znaky ako `!@#%&^*{ }` idú priamo zo Slovenskej – pravý ALT+číslo hore. Netreba sa prepínať na anglickú klávesnicu.

Prepínanie klávesnice: V akomkoľvek grafickom prostredí sa dá do panelu pridať ikonka. Dá sa tiež konzolovými príkazmi:

```
$ setxkbmap sk
```

```
$ setxkbmap cz
```

```
$ setxkbmap us
```

8 Inštalácia Ubuntu

Tento návod je robený pre ľudí, ktorí už používajú MS Windows. Nemusíte sa báť o svoje dáta, ak pôjdete pozorne podľa postupu. Upozorňujem, že nové opravné verzie (napríklad Dapper Drake 6.06.1) sú rovnaké ako 6.06 s aktualizáciami dostupnými v deň vydania opravného vydania. Operačných systémov, obsahujúcich slovo Ubuntu, je na internete čoraz viac. Aké sú vlastne rozdiely?

Derivácia	Ubuntu	Kubuntu	Edubuntu	Xubuntu	Ubuntu Studio
Prvé vydanie	4.10	5.04	5.10	6.04 - CD 5.10 - repozitáre	od 7.04
Popis	Pôvodné a najrozšírenejšie vydanie, založené na grafickom rozhraní Gnome. Používa správcu súborov Nautilus, prehliadač Firefox, pre prácu s repozitármi používa program Synaptic.	Založené na KDE. Používa Konqueror ako správcu aj ako prehliadač, repozitárový program Adept.	Ubuntu prispôbené do škôl – pridané programy na vzdelávanie.	Odfahčené vydanie, vhodné pre staršie PC, založené na XFCE. Používa Thunar, Firefox a Synaptic.	Vydanie založené na pôvodnom Ubuntu, so špecializáciou na multimédia – zvuk, grafika a video.
Obrázky	http://shots.osdir.com/slideshows/slideshow.php?release=790&slide=4	http://shots.osdir.com/slideshows/slideshow.php?release=786&slide=4	http://shots.osdir.com/slideshows/slideshow.php?release=784&slide=3	http://shots.osdir.com/slideshows/slideshow.php?release=791&slide=3	http://shots.osdir.com/slideshows/slideshow.php?release=814&slide=1
Slovenská Wikipédia	http://sk.wikipedia.org/wiki/Ubuntu	http://sk.wikipedia.org/wiki/Kubuntu	http://sk.wikipedia.org/wiki/Edubuntu	http://sk.wikipedia.org/wiki/Xubuntu	http://sk.wikipedia.org/wiki/Ubuntu_Studio
Anglická Wikipédia	http://en.wikipedia.org/wiki/Ubuntu_(Linux_distribution)	http://en.wikipedia.org/wiki/Kubuntu	http://en.wikipedia.org/wiki/Edubuntu	http://en.wikipedia.org/wiki/Xubuntu	http://en.wikipedia.org/wiki/Ubuntu_Studio

Ďalej je potrebné vybrať si platformu, na ktorú budete inštalovať. Podporované sú **bežné počítače 32 bitové s procesormi Intel či AMD**, **64 bitové počítače a počítače Macintosh**. Vyberte si podľa toho, aký používate. Ak ste si nie istý, opýtajte sa niekoho vo svojom okolí, alebo siahnite po verzii počítača s 32 bitovými procesormi. Na 64 bitovom PC pôjde 64 bitové Ubuntu rýchlejšie ako 32 bitové.

Do tretice sa dá vybrať trojica inštalčných médií. Existuje **Desktop CD**, takže najčastejšie Ubuntu CD. Práve tieto médiá sa posielajú aj zadarmo z internetu. Je to Live CD s možnosťou jednoduchej inštalácie na pevný disk. **Serverové vydanie** je určené pre sieťový server, a **alternatívne CD** obsahuje inštaláciu, na ktorú sme zvyknutý z inštalácie Microsoft Windows (takže bez možností Live CD) na PC. Pri inštalácii je viac možností nastavenia, a tiež má nižšie nároky na pamäť RAM pri inštalácii.

Existujú aj rôzne neoficiálne derivácie Ubuntu. Teda založené na Ubuntu, ale s niekoľkými zmenami a s inými autormi. Výborné sú napríklad **Linux Mint**, **Fluxbuntu** a iné. Viac sa o nich dozviete na stránke www.distrowatch.com.

Ak máte disk rozdelený na niekoľko častí a máte nainštalovaný MS Windows, vyberte jeden z diskov, premiestnite dôležité údaje na iné disky, a dajte mu meno napríklad Linux. Ak chcete Ubuntu len tak vyskúšať (čo to vlastne je), spustíte si ho ako Live CD. Ak chcete dať na disk, mal by mať **minimálne**

2,5 GB miesta. Ak ho chcete skúšať aspoň mesiac, alebo normálne používať, mal by mať minimálne 4GB priestoru. **Ideálne aspoň 12GB.** Odporúčam tiež pomenovať poriadne všetky disky, aby ste sa v nich dobre vyznali aj pod Linuxom. Dajte im mená filmy, hudba, Hry a tak podobne. Okrem toho je nutné odpísať si svoje „internetové číslo“, teda napríklad IP adresu na nejaký papier, aby ste ich mohli počas inštalácie zadať.

Najdôležitejšie je vedieť, že Linux a Windows **používajú odlišnú správu diskov!** Pre nás to znamená to, že naše Linuxové disky systém MS Windows nespozná :(Pod Linuxom môžeme však pracovať so všetkými diskami pre Windows aj Linux. Pokiaľ je to možné, tak pre Windows používajte FAT32. Linux si s ním lepšie poradí. Ak máte Windows Me alebo 98, tak nebudete mať žiadny problém. Linux používa formát súborov Ext3 (ešte sa o tom zmienim). Viac o rozdeľovaní v kapitole 3.3.6.

Inštalčné média sa dajú zohnať viacerými spôsobmi. Všetky menované sú samozrejme úplne legálne:

- **Požičaním od kamaráta**, učiteľa výpočtovej techniky a tak podobne.
- **Napálením** z originálnej alebo z už napálenej verzie, či z obrazu CD, ktorý si stiahnete z internetu.
- **Zakúpenie** na internetovej stránke alebo v obchode (cena je viac-menej za médium a vypálenie). Na nákup z internetu odporúčam obchod na www.linuxos.sk
- **Bezplatné zaslanie z internetu** zo stránky <http://shipit.ubuntu.com>, alebo ak ste priaznivec Kubuntu či Edubuntu tak <http://shipit.kubuntu.com> a <http://shipit.edubuntu.com>. Xubuntu, takže systém založený na Ubuntu a XFCE, v čase písania tohto textu nemal shipit program. Shipit program má od nedávna aj slovenská stránka www.kubuntu.sk. Zasiela sa verzia Feisty Fawn (7.04), predtým sa zasielala verzia Dapper Drake (6.06 a 6.06.1) a Breezy Badger (5.10).
- Ubuntu sa dá stiahnuť aj ako sústava balíkov, ktoré sa nainštalujú v staršej, teda predposlednej verzii. Nemôže sa vytvoriť verzia 7.04 priamo z 6.06, ale môže sa vytvoriť 6.06 => 6.10 => 7.04

Obraz vypálite napríklad v programe **Nero (Rekordér/Vypáliť image)**. Na stránkach Ubuntu si môžete nájsť aj MD5 kontrolný súčet. Odporúčam nevypalovať obraz na CD rýchlejšie ako rýchlosťou 8x, a na CD-RW rýchlejšie ako 4x. Ak nepoužívate Nero, skúste iný program. Každý nový by mal mať túto funkciu. Zadarmo je napríklad **Infrarecorder**. Napálenie ako **bootovateľné (spustiteľné) CD nestačí!**

Ak už máte nainštalované Ubuntu, tak je tu ďalšia možnosť – CD môžete vypáliť priamo v správcovi súborov – stačí len pravým tlačítkom myši stlačiť na .iso obraz. Ďalšia možnosť je doinštalovať program **GnomeBaker** alebo **K3B**.

Samotná inštalácia je veľmi jednoduchá. Vložíte CD do mechaniky. Ak máte pustený MS Windows, môžete si nainštalovať Windows verzie niektorých programov, ako je napríklad Mozilla Firefox. Inštalovať samozrejme pod Windows nič nemusíte, a ani nemusíte mať Windows zapnutý, a nemusíte ho mať ani nainštalovaný. Dôležité je, aby ste nastavili **bootovanie z CD v Bios-e, alebo aby ste pri spúšťaní stlačili klávesu zodpovedajúcu klávesu, najčastejšie F11, F2 alebo ESC**. Nie všetky na všetkých počítačoch je to F11, môže to byť iná skratka. Stačí sa len poriadne pozrieť.

Objaví sa vám obrazovka s možnosťami. Stlačením klávesy **F2 si zmeníte jazyk** napríklad na Slovenčinu (Pozor – Slovenština je jazyk Slovinska a nie Slovenska). Stlačením **F4 si môžete zvoliť rozlíšenie**.

Potvrďte **Spustiť Ubuntu** (alebo si môžete ešte pred tým skontrolovať CD na chyby). Po spustení budete Ubuntu **Live CD** môcť používať. Ak sa systém nespustí, máte **nedostatok pamäte RAM - použite alternatívne CD!** Ale ak všetko funguje ako má, objaví sa vám prvý krát grafické prostredie. Teraz môžete spustiť samotný inštalátor cez ikonu na ploche. Počas inštalácie si môžete pozrieť video o Ubuntu (v ukážkach), alebo zahrať sa niektorú z hier... Tak isto si môžete nastaviť pripojenie do internetu už teraz. Inštalátor sa bude pýtať len na základné informácie. Vo verzii Feisty Fawn pribudol Migration Assistant, nástroj na prenesenie nastavení z Windows. Momentálne je popísaná inštalácia Feisty Fawn, inštalácia Dapper Drake a Edgy Eft je veľmi podobná. Grafický postup nájdete na stránke http://www.howtoforge.com/the_perfect_desktop_ubuntu7.04

Krok 1/7 Stačí si vybrať jazyk. Slovenčina na CD/DVD je nekompletná, budete potom potrebovať pridať jazykové balíčky.

Krok 2/7 Časové pásmo. Niekedy vás posunie na čas +2.00. Keďže Slovensko je +1.00, skontrolujte si čas. Väčšinou sa po inštalácii nastaví tak, ako má byť. V inštalátore teda netreba nič meniť, aj keď vypisuje nesprávnu hodnotu.

Krok 3/7 Výber klávesnice. Na rozdiel od verzie Dapper si môžete nastaviť hneď aj sk_qwertz (predvolená možnosť)

Krok 4/7 Nastavenie pevného disku. Vyberte si možnosť **manuálne rozdelenie**, ktorá by mala byť celkom dole. Odporúčam zmazať uvoľnený disk (kapitola 3.2), a rozdeliť ho na 2 časti. Na časť veľkú podľa tabuľky, ktorú potom sformátujeme ako **linux-swap**, a na ďalšiu časť, ktorá bude mať zvyšok miesta. Tá by mala byť systém súborov napríklad **ext3**. Disky FAT a NTFS automaticky **pripojí do /media**. Ak nie, tak ich pripojte ručne. Nemente toto nastavenie, a vyhnete sa problémom. Môžete si urobiť aj disk, ktorému dáte prípojný bod **/home**. Tu sa budú uskladňovať vaše osobné súbory. **Dohľadnite, aby hlavný Linuxový disk mal pripojenie /** (stačí len toto jedno lomítko)

Keď si disk porozdeľujete, tak si ho aj pripojte (mountnite, mount point je bod pripojenia). Na obrázku je pripojený jeden disk ako hlavný (to **lomítko**) a ďalší je pripojný ako **/home**. Na začiatok nepotrebuje /home ako vlastný disk... Len si pripravte 1 swap disk a jeden disk pripojený ako root (lomítko). Ostatné disky (FAT32 a NTFS) sa pripoja automaticky. Môžete im zmeniť bod pripojenia, napríklad:

```
/media/sda1 => /media/windows  
/media/sda6 => /media/hudba
```

Krok 5/7 Migračný asistent – prevedte do Ubuntu čokoľvek, čo Vám bolo na Windows drahé. Samozrejme len ak chcete.

Krok 6/7 Zobieranie informácií o vás. Najlepšie všetko vypísať malými písmenami, a samozrejme si všetko zapamätať (alebo niekde zapísať). Bude to potrebné. Heslo odporúčam bez čísiel, Ubuntu totiž zapína **Num Lock** až po prihlásení!

Krok 7/7 Skontrolujte, či je všetko v poriadku. Napríklad či máte **len jeden swap disk**, alebo je dobre nastavený čas. Teraz sa dá tiež zmeniť zavádzač (len v Edgy Eft a novších verziách Ubuntu). Štandardne sa inštaluje na prvý diskový oddiel. Ak chcete dať zavádzač na nejaké špeciálne miesto, použite radšej Alternate CD – je tam viac možností nastavenia.

Skúsím odporučiť takúto tabuľku k prideleniu veľkosti **swap** disku. Väčšinou sa prideluje ako 150% veľkosti RAM. Treba si ešte uvedomiť, čo je to **swap** disk: je to miesto, kam si systém ukladá dôležité informácie, ak už má plnú pamäť RAM. Ak nepoužívate funkcie na uspanie PC, môžete dať swap disk pochopiteľne menší. Iný odborníci napríklad dávajú maximálnu veľkosť swap disku na konkrétnu hranicu – 500 MB, 700 MB alebo 1 GB.

Veľkosť RAM	128 MB	256 MB	384 MB	512 MB	Viac...
Veľkosť Swap	200 MB	400 MB	600 MB	800MB	Tak to je už úplne na Vás. Nič netreba preháňať :-)

Na koniec inštalácie vás upozorní tabuľka. Stlačte reštartovať. Nechajte potom počítač, nech sa odznova spustí, a v zavádzači si vyberte hneď prvú možnosť. Takže stačí kláves Enter, alebo jednoducho počkajte.

Ak počas inštalácie spadne inštalátor, zvolte **menu Systém/Vypnúť/Odhlásiť**. Potom sa prihláste (stačí len počkať) a inštaláciu opakujte.

9 Repozitáre

UPOZORNENIE! Pred akoukoľvek činnosťou sa uistite, akú verziu *Ubuntu máte nainštalovanú! Ak si nie ste istý, akú verziu Ubuntu používate, otvorte konzolu a zadajte príkaz:
`lsb_release -a`

Práca s repozitármi je jednoduchá. Okamžite nainštalujete všetko, čo potrebujete. Najlepšie by to bolo porovnať s automatickými aktualizáciami. S tým rozdielom, že môžete nainštalovať čokoľvek, a ani zďaleka nie len systémové súbory. V programoch, ako napríklad **Synaptic**, si dáte vyhľadať program, a ten sa sám stiahne, nainštaluje a popridáva odkazy. Všetko len niekoľkými kliknutiami. Môžete to však urobiť aj na 1000 programov naraz. Potreba hľadať na internete program a komplikovane ho inštalovať, je preč. našťastie :-)

Softvér sa sťahuje z internetu, ale môže sa napríklad aj z CD. Na plnú funkčnosť si ale musíte repozitáre správne nastaviť. Teraz si urobíme zálohu a upravíme súbor `/etc/apt/sources.list`:
`sudo cp -p /etc/apt/sources.list /etc/apt/sources.list_zaloha`
`sudo gedit /etc/apt/sources.list`

Vymažte celý obsah súboru, a skopírujte nasledujúce riadky. Pozor – nekopírujte ich z PDF verzie manuálu, pretože by neprenieslo pomlčky a vy by ste mali veľikánsky problém – väčšina riadkov by nebola rozpoznaná!

<p>## Repozitáre pre UBUNTU 6.10 EDGY EFT</p> <pre>deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ edgy main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ edgy-updates main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ edgy-backports main restricted universe multiverse deb http://security.ubuntu.com/ubuntu edgy-security main restricted universe multiverse deb http://mirror2.ubuntu.com/ubuntu/ edgy-seveas all deb http://wine.budgetdedicated.com/apt edgy main deb http://deb.opera.com/opera etch non-free deb http://people.ubuntu.com/~jbailey/shot/bzr ./ deb http://download.skype.com/linux/repos/debian/ stable non-free deb http://archive.canonical.com/ edgy-commercial main deb http://www.getautomatix.com/apt edgy main deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ edgy main restricted universe multiverse deb http://ntfs-3g.siteswebsites.info/ubuntu/ edgy main main-all deb http://kubuntu.org/packages/kde-latest edgy main deb http://medibuntu.sos-sts.com/repo/ edgy free non-free deb http://ubuntu.beryl-project.org/ edgy main deb http://asher256-repository.tuxfamily.org edgy main dupdate french deb http://asher256-repository.tuxfamily.org ubuntu main dupdate french deb http://repository.debuntu.org/ edgy multiverse deb http://beryl.xglusers.de/ edgy main</pre>	<p>## Repozitáre pre UBUNTU 7.04 FEISTY FAWN</p> <pre>deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-updates main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-backports main restricted universe multiverse deb http://security.ubuntu.com/ubuntu feisty-security main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-proposed main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-backports main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-updates main restricted universe multiverse deb http://medibuntu.sos-sts.com/repo/ feisty free non-free deb http://deb.opera.com/opera etch non-free deb http://repository.debuntu.org/ feisty multiverse deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ feisty main restricted universe multiverse deb http://archive.canonical.com/ feisty-commercial main deb http://asher256-repository.tuxfamily.org ubuntu main dupdate deb http://www.getautomatix.com/apt feisty main deb http://ubuntu.beryl-project.org/ feisty main deb http://mirror2.ubuntu.com/ubuntu/ feisty-seveas all deb http://www.kiberpapa.org/~gandalf/ubuntu/feisty/cinellera/i686/ ./ deb http://kubuntu.org/packages/kde-latest feisty main deb http://dl.google.com/linux/deb/ stable non-free</pre>
<p>## Repozitáre pre UBUNTU 6.06 DAPPER DRAKE</p> <pre>deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu dapper main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu dapper-updates main restricted universe multiverse deb http://security.ubuntu.com/ubuntu dapper-security main restricted universe multiverse deb http://seveas.imbrandon.com dapper-seveas all deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu dapper-backports main restricted universe multiverse deb http://wine.budgetdedicated.com/apt dapper main deb http://deb.opera.com/opera etch non-free deb http://people.ubuntu.com/~jbailey/snapshot/bzr ./ deb http://medibuntu.sos-sts.com/repo/ dapper free non-free deb http://archive.canonical.com/ dapper-commercial main deb http://www.getautomatix.com/apt dapper main deb http://download.skype.com/linux/repos/debian/ stable non-free deb http://wine.budgetdedicated.com/apt dapper main deb http://ntfs-3g.siteswebsites.info/ubuntu/ dapper main main-all</pre>	<p>## Repozitáre pre UBUNTU 7.10 GUTSY GIBBON</p> <pre>deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-updates main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-backports main restricted universe multiverse deb http://security.ubuntu.com/ubuntu gutsy-security main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-proposed main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-backports main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-updates main restricted universe multiverse deb http://medibuntu.sos-sts.com/repo/ gutsy free non-free deb http://deb.opera.com/opera etch non-free deb http://repository.debuntu.org/ gutsy multiverse deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy main restricted universe multiverse deb http://archive.canonical.com/ gutsy-commercial main deb http://asher256-repository.tuxfamily.org ubuntu main dupdate deb http://www.getautomatix.com/apt gutsy main deb http://ubuntu.beryl-project.org/ gutsy main deb http://mirror2.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-seveas all deb http://www.kiberpapa.org/~gandalf/ubuntu/gutsy/cinellera/i686/ ./ deb http://kubuntu.org/packages/kde-latest gutsy main deb http://dl.google.com/linux/deb/ stable non-free</pre>
<p>## Repozitáre pre MINT LINUX 3.1 CELENA (pridať spolu s Feisty Fawn)</p> <pre>deb http://www.linuxmint.com/repository celena/ ## Romeo (Linux Mint Unstable) deb http://www.linuxmint.com/repository_romeo/</pre>	<p>## Repozitáre pre UBUNTU 7.10 GUTSY GIBBON</p> <pre>deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-updates main restricted universe multiverse deb http://sk.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-backports main restricted universe multiverse deb http://security.ubuntu.com/ubuntu gutsy-security main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-proposed main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-backports main restricted universe multiverse deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-updates main restricted universe multiverse deb http://medibuntu.sos-sts.com/repo/ gutsy free non-free deb http://deb.opera.com/opera etch non-free deb http://repository.debuntu.org/ gutsy multiverse deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy main restricted universe multiverse deb http://archive.canonical.com/ gutsy-commercial main deb http://asher256-repository.tuxfamily.org ubuntu main dupdate deb http://www.getautomatix.com/apt gutsy main deb http://ubuntu.beryl-project.org/ gutsy main deb http://mirror2.ubuntu.com/ubuntu/ gutsy-seveas all deb http://www.kiberpapa.org/~gandalf/ubuntu/gutsy/cinellera/i686/ ./ deb http://kubuntu.org/packages/kde-latest gutsy main deb http://dl.google.com/linux/deb/ stable non-free</pre>
<p>## Repozitáre pre MINT LINUX 3.0 CASSANDRA (pridať spolu s Feisty Fawn)</p> <pre>deb http://www.linuxmint.com/repository cassandra/ ## Romeo (Linux Mint Unstable) deb http://www.linuxmint.com/repository_romeo/</pre>	<p>## Repozitáre pre MINT LINUX 2.2 BIANCA (pridať spolu s Edgy Eft)</p> <pre>deb http://www.linuxmint.com/repository bianca/ ## Romeo (Linux Mint Unstable) deb http://www.linuxmint.com/repository_romeo/</pre>
<p>Všetky potrebné programy sa nachádzajú na internete, tiež na mojom vlastnom DVD, ktoré si môžete objednať. Kontakt na konci manuálu. Ak máte DVD a nemáte internet, vymažte obsah súboru <code>sources.list</code>, a potom v konzole zadajte: <code>\$ sudo apt-cdrom add</code></p>	<p>Zdroje pre Breezy Badger: http://www.zapisnicek.info/2006021902-kodenie-a-linux-k-ubuntu-5.10---zdroje.html</p>

Vlastné repozitáre si môžete vytvoriť na adrese <http://www.ubuntu.com/source-o-matic>. V tejto verzii manuálu sú už pridané.

Kompletný zoznam repozitárov pre Feisty Fawn nájdete na stránke:

<http://3v1n0.tuxfamily.org/blog/lista-repository-sourceslist-otimizata-per-ubuntu-kubuntu-linux/>

Nastavenie prístupových kľúčov (nie je nutné, ale nebudú vás potom obťažovať hlúpe hlásky..)

```
sudo wget http://medibuntu.sos-sts.com/repo/medibuntu-key.gpg -O- | apt-key add - && | wget http://ubuntu.beryl-project.org/root@lupine.me.uk.gpg -O- | apt-key add - && | wget http://lut1n.iffrance.com/repo_key.asc -O- | apt-key add - && | wget http://repository.debuntu.org/GPG-Key-chaetra.txt -O- | apt-key add - && | wget http://mirror.ubuntu.com/1135D466.gpg -O- | apt-key add - && | wget http://www.telemail.fi/mlind/ubuntu/937215FF.gpg -O- | apt-key add - && | wget http://wine.budgetdedicated.com/apt/387EE263.gpg -O- | apt-key add - && | wget -q -O - http://dl.google.com/linux/linux_signing_key.pub | apt-key add -
```

Aktualizácia zdrojov – použiť možnosť **Obnoviť** v programe **Synaptic** (v Kubuntu je to **Adept**), alebo zadať v termináli:

```
$ sudo apt-get update
```

10 Program Synaptic

Tento program sa nachádza v **Ubuntu**, **Xubuntu** či **Edubuntu**, ale do **Kubuntu** ho musíte pridať. Služí na pridávanie a odstraňovanie softvéru aj s knižnicami.

Využíva pri tom repozitáre. Tie môžeme zmeniť priamo cez grafické rozhranie programu. Synaptic s administrátorskými právami spustíte:

1. Menu **Systém/Správa/Synaptic Package Manager**
2. `$ sudo synaptic`
3. **ALT+F2** gksu synaptic
4. Z vytvoreného zástupcu v panely alebo na ploche

V nastavení repozitárov je najlepšie zapnúť všetky, aby ste mali prístup ku všetkým balíkom. Toto nastavenie nájdete v menu **Nastavenie/Zdroje softvéru**.

Zoznam upravte tak, že tam postupne pridáte všetky adresy, alebo rýchlejšie upravte textový súbor (postup v kapitole 4.1.1). Potom už len stačí stlačiť v Synapticu na **obnoviť**. Ak chcete potom inštalovať cez konzolu, napíšte tento príkaz:

```
$ sudo apt-get update
```

Samotná práca so Synapticom je veľmi jednoduchá. Všetko potrebné je v menu **Pomocník/Rýchle predstavenie**.

Ak ste menili repozitáre, stlačte v Synapticu tlačítko **obnoviť**, aby sa systém dozvedel o nových zdrojoch softvéru.

Ukážeme si, ako sa nainštaluje program **Galeon**. Galeon je jednoduchý internetový prehliadač, ktorý sa podobá na **Internet Explorer**, ale má lepšie funkcie.

Stlačíme tlačítko **Search**, alebo použijeme skratku **CTRL+F**, a napíšeme slovo **galeon**. Nájdete prehliadač, a niektoré ďalšie súbory. Tak označíme samotný **galeon**, a môžeme aj prídavné programy, ktoré našlo spolu s ním. Vybrať všetky balíky môžeme aj kliknutím na skratku **CTRL+A**. Potom už len stačí kliknúť pravým tlačítkom myši a vybrať možnosť inštalovať. Vyberať môžeme aj držaním **CTRL** a pridávať balíky jednotlivo. Hore nájdeme tlačítko **apply**, ktoré potrebné balíky stiahne a nainštaluje. Podobne môžeme aj vyhodit nepotrebné balíky. Spustenie programu je popísané skôr.

11 Textový apt-get

Ubuntu dokáže pracovať aj v textovom režime, a tak nemusíme používať Synaptic. A keďže môžeme robiť čo chceme, okrem Synapticu ukážem aj ďalšie možnosti. Uvidíte, čo sa vám bude najviac páčiť. Nasledujúcim zápisom nainštalujeme **epiphany** v konzole:

```
$ sudo apt-get install epiphany-browser
```

A ešte raz to isté – tentokrát s použitím pokrva **aptitude**:

```
$ sudo aptitude install epiphany-browser
```

Nasledujúcim zápisom pre zmenu odinštalujeme **epiphany** v konzole:

```
$ sudo apt-get remove epiphany-browser
```

Ak nevieme presné meno, tak môžeme doplniť hviezdičku. Doplní nám to pomenovanie, prípadne nainštaluje viac :-)

```
$ sudo apt-get install flashplay*
```

Môžete samozrejme obnoviť zoznam balíčkov. Oplatí sa vždy pred inštaláciou, aby ste inštalovali najnovšie verzie:

```
$ sudo apt-get update
```

Cez apt-get nainštalujeme aj viac programov naraz. Ak skopírujete všetky riadky do konzoly, získate veľké množstvo programov, ale zaberiete veľa miesta. Preto stačí, ak si nainštalujete len niektoré programy. Ak však máte rýchly internet, a veľký disk, tak môžete bez problémov nainštalovať všetko :-) Vo Feisty je výhodnejšie pre nejakú drobnosť používať **Aptitude**. Tak to tu použijem. Odporúčam nainštalovať napríklad preloženie do vášho materského jazyka.

Preklad do Slovenčiny:

```
$ sudo aptitude install aspell-sk kde-i18n-sk language-pack-gnome-sk language-pack-gnome-sk-base language-pack-kde-sk language-pack-kde-sk-base language-pack-sk language-pack-sk-base language-support-sk mozilla-firefox-locale-sk myspell-sk openoffice.org-i10n-sk thunderbird-locale-sk koffice-i18n-sk
```

Překlad do Češtiny:

```
$ sudo aptitude install aspell-cz kde-i18n-cs language-pack-gnome-cs language-pack-gnome-cs-base language-pack-kde-cs language-pack-kde-cs-base language-pack-cs language-pack-cs-base language-support-cs mozilla-firefox-locale-cs-cz myspell-cs-cz openoffice.org-help-cs openoffice.org-i10n-cs thunderbird-locale-cs koffice-i18n-cs
```

Minimum najdôležitejších vecí, bez ktorých sa asi nezaobídete – Ubuntu a spol (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install mc unrar ubuntu-restricted-extras libxine* libdvread3 vlc gnomemaker wine nautilus-open-terminal
```

Minimum najdôležitejších vecí, bez ktorých sa asi nezaobídete – Xubuntu (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install mc unrar ubuntu-restricted-extras libxine* libdvread3 vlc gnomemaker wine xmms
```

Minimum najdôležitejších vecí, bez ktorých sa asi nezaobídete – Kubuntu, Mint (KDE) (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install mc unrar ubuntu-restricted-extras libxine* libdvread3 krusader wine
```

Všetky základné programy pre Ubuntu a spol (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install leafpad abiword mc build-essential gnome-commander opera xmms vlc gnomemaker ubuntu-restricted-extras ubuntu-multimedia-gnome ttf-ubuntu-title ttf-bpg-georgian-fonts ttf-sjfonts xfonts-intl-european cabextract ttf-xfree86-nonfree ttf-fossfonts xfonts-terminus xfonts-terminus-dos fluxbox unrar unrar-free gimp automatix2 gnome-photo-printer gnome-themes-extras nautilus-open-terminal nautilus-script-audio-convert ntfsprogs ntfs-3*
```

Všetky základné programy pre Xubuntu (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install leafpad abiword mc build-essential gnome-commander opera xmms vlc gnomemaker ubuntu-restricted-extras ttf-ubuntu-title ttf-bpg-georgian-fonts ttf-sjfonts xfonts-intl-european cabextract ttf-xfree86-nonfree ttf-fossfonts xfonts-terminus xfonts-terminus-dos fluxbox unrar unrar-free ntfsprogs ntfs-3* fusefs
```

Všetky základné programy pre Kubuntu a spol (bez jazykových balíčkov):

```
$ sudo aptitude install abiword mc build-essential krusader opera vlc ubuntu-restricted-extras ubuntu-multimedia-kde ttf-ubuntu-title ttf-bpg-georgian-fonts ttf-sjfonts xfonts-intl-european cabextract ttf-xfree86-nonfree ttf-fossfonts xfonts-terminus xfonts-terminus-dos fluxbox unrar unrar-free gimp automatix2 ntfsprogs ntfs-3*
```

Zmena distribúcie:

Na Ubuntu:	<pre>\$ sudo aptitude install ubuntu-desktop</pre>
Na Kubuntu:	<pre>\$ sudo aptitude install kubuntu-desktop</pre>
Na Xubuntu:	<pre>\$ sudo aptitude install xubuntu-desktop</pre>
Na Edubuntu:	<pre>\$ sudo aptitude install edubuntu-desktop</pre>
Na Ubuntu Studio:	<pre>\$ sudo aptitude install ubuntustudio*</pre>

Adept je rovnako ako Synaptic grafickou nadstavbou pre Apt-get. Je však založený na knižniciach, ktoré využíva KDE, takže je určený pre používateľov Kubuntu. Práca s ním je samozrejme jednoduchá, a rovnako ako Synaptic, môže sa používať aj na aktualizácie systému.

Adept môžete tiež pustiť cez **ALT+F2**: `kdesu adept_manager`

12 DVD plné programov

Keďže nie každý z nás má pripojenie do internetu, prichádza ponuka kúpiť si DVD plné softvéru pre Ubuntu. Pomôže to samozrejme aj tým z nás, ktorí majú pomalé pripojenie, alebo obmedzené množstvo sťahovaných dát. DVD plné softvéru sa dá objednať napríklad na stránke <http://ubuntu.kayle.sk> za symbolický poplatok (aktuálne stanovený na 150SK). Čo to obsahuje?

1. Kompletný obsah rozhraní Gnome, KDE, Fluxbox, Xfce, Openbox a ďalších. Obsahuje jednoducho celý obsah Ubuntu, Kubuntu, Xubuntu a Edubuntu.
2. Obsahuje programy, ktoré sa kvôli svojej licencií alebo veľkosti nedostali na oficiálne nosiče. Sú to napríklad multimediálne kodeky, alebo ďalší kancelársky balík.
3. Obsahuje množstvo programov vrátane knižníc na splnenie závislostí, a taktiež programy určené pre pomalšie počítače.

Ako sa s tým narába? Jednoducho! Je potrebné otvoriť terminál, a manuálne pridať obsah média. Urobíte to príkazom:

```
sudo apt-cdrom add
```

Ďalším potrebným krokom je obnovenie zdrojov:

```
sudo apt-get update
```

Ak nemáte vôbec pripojenie do internetu, vyhodte zo `sources.list` internetové adresy. Alebo ešte lepšie – zakomentujte ich. Teda pridajte pred ne znak mriežky (#). Teraz už môžete inštalovať v terminály akékoľvek programy:

```
sudo apt-get install program1 program2 program3
```

Program Synaptic kvôli bugu nedokáže pridať niektoré CD/DVD. Ak však médium pridáte podľa horeuvedeného postupu, Synaptic bude fungovať po reštarte počítača.

13 Inštalácia z DEB archívu

Systém Ubuntu je odvodený od distribúcie **Debian**, a dokáže otvárať súbory určené pre Debian. Inštalácia je textová, a veľmi rýchla.

Stačí len napísať do terminálu:

```
$ sudo dpkg -i program.deb
```

Niektoré programy sú zložené z mnohých balíkov, ktoré sa musia spustiť naraz. To sa dá vyriešiť nasledujúcim spôsobom:

```
$ sudo dpkg -i *.deb
```

Množstvo `.deb` balíkov si môžete vyhľadať. Vyhľadávač nájdete na stránke <http://packages.ubuntu.com> – vpravo hore.

Balíčky pre Debian sa dajú inštalovať aj dvojklikom, takže pekne v grafike cez Nautilus. A existuje tiež stránka, odkiaľ sa dá inštalovať niekoľko zaujímavých programov len niekoľkými kliknutiami. Mňa napríklad oslovil program `Isomaker`, ktorý dokáže upravovať `.iso` súbory. Nájdete ho spolu s iným softvérom na stránke <http://www.getdeb.net>.

14 Inštalácia z binárky

Táto inštalácia je obzvlášť jednoduchá. Stačí len spustiť súbor:

```
$ sudo ./program.bin
```

Binárny súbor však môže byť aj `.sh`, `.run` a mnohé ďalšie...

```
$ sudo ./program.sh
```

Často je tento súbor však uzamknutý – takže potrebujete odomknúť ho, teda zmeniť jeho prístupové práva.

Niektoré súbory nie sú nastavené tak, aby sa do nich dalo zapisovať. Upravíme ich príkazom:

```
$ sudo chmod 777 názov_programu
```

Samozrejme, práva sa dajú nastaviť aj grafickou formou cez správcov súborov. Na obrázku je nastavovanie práv v programe Nautilus (štandardný správca súborov pre Gnome). Nastavovanie práv je potrebné pre to, aby mal každý používateľ určité možnosti pri manipulácii so súbormi. Dôležité práva sú **čítanie** a **zapisovanie**.

Ak máme dokument, a na ňom len právo čítania, tak si môžeme dokument prezerať koľko len chceme a vytlačiť. Môžeme tiež napríklad vytvoriť kópiu.

Nemôžeme však tento program zmeniť.

S kompletnými právami môžeme robiť všetko. Dajú sa však nastaviť aj žiadne práva pre nejakého používateľa. Jednoducho zakážeme prístup, úpravy atď. Kompletný a pekne spracovaný prehľad inštalácií v Ubuntu je na stránke <http://monkeyblog.org/ubuntu/installing> (ENG)

15 Pracovné prostredie

Začnime tým, čomu sa iné návody snažia vyhnúť – terminálu :) Linuxový terminál je neskutočne návykový, veľmi rýchlo si naň zvyknete. Urobíte s jeho pomocou jednoduchšie a rýchlejšie to, čo potrebujete. Kde ale terminál nájdeme, to ukazuje tento obrázok. Dôrazne odporúčam pridať si jeho ikonku do niektorého panelu! Terminál sa štandardne nachádza v **menu Programy/Prislušenstvo/Terminál**.

Ak teda terminál máte pridaný do niektorého panelu, tak si pozrite programy, na ktoré môžete naraziť. Aby v tom nebol bordel, tak skúsím vysvetliť, na čo slúži každý z nich. To je poslaním ďalšej podkapitoly :)

Všimnite si ikonky vedľa koša, tam vpravo dole. Jediné kliknutie (alebo klávesová skratka), a ste na inej pracovnej ploche.

Ponuku štart tu momentálne nemáte. Dá sa však pridať, ak po nej vážne túžite. Predvolene je v Ubuntu trojica menu, umiestnená v ľavom hornom rohu.

Všetky programy nájdete hneď v prvej, taktiež je tu jednoduchý program na inštaláciu ďalšieho softvéru. Druhé menu má na starosti dôležité miesta – váš osobný priečinok, rôzne disky, napájovanie cez integrovaný program či hľadanie. Tretie menu je na nastavenia, vypnutie, a nejakú nápovedu. Skrátené povedané máte menu **Programy**, **Miesta** a **Systém**. Ako si to zapamätať? Nie je to potrebné, máte to tam napísané :)

Ako správny novopečený Linuxák (prípadne Linuxáčka), máš pravdepodobne pripojenie do internetu. Aký by asi bol Linux bez neho?

Internet sa nastavuje v **menu Systém/Správa/Sieť**. Keďže preklad do slovenského jazyka nie je okamžite dokonalý, pravdepodobne je potrebné nájsť v tomto umiestnení slovo Network.

Piata kapitola (práve ste na jej začiatku) pomôže pri celkovom spoznávaní systému. Ak však najskôr hľadáte náhrady svojich obľúbených Windows programov, navštívte aj kapitolu 2. Používatelia (ne)oficiálnych distribúcií budú tiež potrebovať kapitolu 8. Ako hovorí veľká rybička (zo Slovenska) v Linuxovom svete – happy reading!

16 Základné programy

Mozilla Firefox

2. najčastejší prehliadač na svete. Využíva prehliadanie v záložkách, blokovanie hlúpostí, a tiež možnosť pridávať doplnky. Podobné programy: **Galeon**, **Epiphany**, **Mozilla**

Gaim

Gaim je komunikačný program. Stačí len napísať napríklad svoje ICQ alebo niečo podobné, a môžete písať s kým chcete. Gaim sa nedávno premenoval na Pidgin. Podobné programy: **Kopete**, **GnomeICU**, **Licq**, **Alicq**, **Xchat**

OpenOffice.org

OpenOffice.org, skrátené OOo, je plnohodnotná náhrada MS Office s dobrou podporou pre všetky formáty, ale má aj vlastné originálne funkcie, takže je to vyrovnaný konkurent. Umožňuje tiež

Gedit

okamžitý prevod do PDF a mnohých ďalších formátov. Podobný balíček programov: **Koffice**

Gimp

Textový editor, vhodný na úpravu systémových súborov. Podobné programy: **Kwrite**, **Leafpad**, **Kate**, **Mousepad**

Gnome terminal

Profesionálny program na úpravu fotografií a drobnej grafiky.

Wine

Kvalitný terminál pre bežnú prácu. Podobné programy: **Konsole**, **Xterm**, **Aterm**, **Eterm**

Wine nahrádza Windows API, aby sa dali pod Linuxom spustiť programy pre Windows.

Slovenčina nie je kompletná. Linux má však jednu nádhernú vlastnosť. Dá sa určiť sekundárny jazyk, terciárny atď. Teda program, ktorý je preložený v Slovenčine na 50%, v Češtine na 80% a v Angličtine na 100%, sa bude po nastavení správať úplne ideálne. Polovica vecí bude v slovenskom jazyku, zvyšok česky, a len máličko anglicky. Pripomínam, že ak je program preložený na 50 percent, tak nie sú preložené časti, s ktorými sa prichádza do kontaktu len málo.

Ak chcete mať takto nastavené 3 jazyky, editujte potrebný súbor:

```
$ sudo gedit /etc/environment
```

Vymažte obsah, a pridajte tieto riadky:

```
LANGUAGE="PATH="/usr/local/sbin:/usr/local/bin:/usr/sbin:/usr/bin:/sbin:/bin:/usr/games"  
LANG="sk_SK.UTF-8"
```

Ako tretí riadok pridajte jeden z nasledujúcich:

Pre typizovaných Slovákov:

```
LANGUAGE="sk_SK.UTF-8:sk:cs_CZ.UTF-8:cs""
```

Varianta SK>CZ>DE>EN. Vhodná, ak viete lepšie nemecky ako anglicky:

```
LANGUAGE="sk_SK.UTF-8:sk:cs_CZ.UTF-8:sk:de_DE.UTF-8:de""
```

Varianta SK>CZ>PL>EN. Vhodná, ak viete lepšie poľsky ako anglicky:

```
LANGUAGE="sk_SK.UTF-8:sk:cs_CZ.UTF-8:sk:pl_PL.UTF-8:pl""
```

A keď niečo pro české užívateľa:

```
LANGUAGE="cs_CZ.UTF-8:cs:sk_SK.UTF-8:sk""
```

Varianta CZ>SK>DE>EN. Vhodná, pokiaľ umíte lépe nemecky než anglicky:

```
LANGUAGE="cs_CZ.UTF-8:cs:sk_SK.UTF-8:sk:de_DE.UTF-8:de""
```

Varianta CZ>SK>PL>EN. Vhodná, pokiaľ umíte lépe poľsky než anglicky:

```
LANGUAGE="cs_CZ.UTF-8:cs:sk_SK.UTF-8:sk:pl_PL.UTF-8:pl""
```

17 Audio a video

Samozrejme aj v Ubuntu si môžete vypočuť hudobné CD, alebo pozrieť dobrý film. Bohužiaľ, Ubuntu v základnej inštalácii je bez kodekov na prehrávanie (tak isto ako ďalšie distribúcie. Niektoré kodeky totiž nie sú až tak zadarmo, ako by si to tvorcovia operačných systémov želali...). Takže je tu jednoduchý postup, ako to napraviť. Nainštalujte si program **XMMMS** alebo **AmaroK**, s veľkým množstvom doplnkov. Potom si vyhľadajte v Synapticu **kodeky** (codec), a poriadny prehrávač videa. Prehrávačov je veľa, okrem **Totem**-u môžete používať ešte **VLC**, **Mplayer** alebo **Kaffeine**. Stačí si vybrať. Ak vám niečo nejde spustiť, tak väčšinou stačí pridať ďalšie kodeky. Na napájovanie odporúčam doinštalovať program **GnomeBaker** alebo **K3B**. Nastavenie nielen multimédií je pekne napísané na adresách:

<http://wiki.ubuntu.com>

<https://help.ubuntu.com/community/RestrictedFormats>

Kodeky na prehrávanie MP3 a všetkého potrebné si môžete stiahnuť samozrejme aj cez apt-get (kapitola 4.1.4), čo je v tomto prípade asi najrýchlejšie riešenie. Vypíše chybu, takže sa niečo nedajú stiahnuť a nainštalovať? Spustíte AmaroK a dajte prehrať ľubovoľnú skladbu v MP3. Povoľte všetko, čo sa bude pýtať. A potom napíšte tie riadky do konzoly ešte raz :-)

Mint linux je verzia Ubuntu, ktorá je prispôbená práve pre prácu s multimédiami, keďže má okamžite podporu väčšiny kodekov. Rozhodne odporúčam všetkým hudobníkom. Mint Linux tiež používa namiesto neobratného Rhythmboxu šikovný AmaroK.

Multimediálne balíčky – Ubuntu a Edubuntu:

```
$ sudo apt-get install ubuntu-multimedia-gnome
```

Multimediálne balíčky - Kubuntu:

```
$ sudo apt-get install ubuntu-multimedia-kde
```

Ak používate Xubuntu, siahnite radšej po aplikáciách pre Ubuntu ako pre Kubuntu. Budete musieť stiahnuť menej softvéru.

Na grabovanie hudby z audio CD úplne postačuje predinštalovaný program **Sound Juicer**. Zmeniť typ súboru z wav (audio kvalita) na ogg môžete priamo cez tento program. Pokročilé možnosti zmeny formátov zas pokryje **Audacity**. Audacity však predvolene nedokáže meniť formáty na MP3. Ide o chybu v Ubuntu. Tá sa dá napraviť nasledovným príkazom:

```
$ sudo mv /usr/lib/libmp3lame.so.0 /usr/lib/libmp3lame.so
```

Bola taktiež uvoľnená distribúcia **Ubuntu Studio** – určená pre nadšencov v oblasti zvuku, grafiky a videa. Ubuntu Studio bolo ohlásené zatiaľ len vo verzii 7.04, ale iba ako DVD formát. Dôvodom je prítomnosť obrovského počtu aplikácií v týchto oblastiach. Ubuntu Studio sa dá nainštalovať z DVD, alebo z inej distribúcie s použitím repozitárov:

```
$ sudo apt-get install ubuntustudio*
```

18 OpenOffice.org

Ubuntu 7.04 využíva sadu kancelárskych aplikácií **OpenOffice.org** vo verzii 2.2.0. Je to sada obsahujúca:

- OpenOffice.org Writer
- OpenOffice.org Spreadsheet (Calc)
- OpenOffice.org Presentation (Impress)
- OpenOffice.org Database

Všetko sú to programy moderné, s dobrou kompatibilitou s inými kancelárskymi balíkmi, ako je napríklad **MS Office** (**Microsoft Word**, **Excel**, **Powerpoint**, **Access**). Okrem **OpenOffice.org** môžete používať ďalšie programy, vzdialené len niekoľko klikov v synapticu. Je to napríklad **AbiWord**, **Koffice**, **gnnumeric** a

ďalšie.

Treba si samozrejme uvedomiť, že **Linux používa iné písma ako Windows**, takže všetko bude vyzerať trochu inak. Ale to sa dá niekoľkými krátkymi zásahmi zmeniť.

OpenOffice je schopný kontrolovať pravopis, vytvárať grafy a zložité tabuľky – a je úplne zadarmo pre Linux, aj pre Windows. Niektoré písma sa dajú pridať jednoducho inštaláciou balíčku **msttcorefonts** cez Synaptic alebo apt-get. Treba si však dať pozor na zložitejšie dokumenty obsahujúce makrá. Tie nemusia vyzerať úplne najlepšie, ak máme Microsoft Office na druhom počítači. Makrá z Linuxovej a Windowsovej verzie Openoffice.org „si rozumejú“.

Open Document Format (ODF) má jednu veľmi zaujímavú vlastnosť. Je to obvyčajná skladačka, zbalená formátom Zip. To znamená, že akýmkoľvek baliacim programom si môžete rozbaľiť dokument. Oddelíme tak text od obrázkov, čo sa môže hodiť, ak potrebujeme napríklad vybrať obrázky z prezentácie. Pri tvorbe tohto manuálu sa použila táto metóda, aby sa veľké obrázky (v KB) nahradili menšími. Celková úspora je dvojnásobná. Na akúkoľvek manipuláciu s obrázkami vám úplne postačí program **Gimp**.

ODT „skladačka“ je veľmi šikovná vlastnosť tohto formátu. ODT formát je úplne otvorený, môže sa ľubovoľne zmeniť. Nájde tu roztriedené obrázky, texty a jeho formátovanie. Všetky obrázky sú v priečinku **Pictures**. Ak odstránime celú zložku, tak budú namiesto obrázkov len okraje. Zachováte tým celkovú stavbu dokumentu, ani jedno písmeno sa nepohne. Odstránením obrázkov Výrazne znížite veľkosť vášho dokumentu.

Otvoriť tento formát dokáže prakticky každý archivovací formát, keďže všetky súbory sú zabalené metódou Zip. V Linuxe je na to výborný program file-roller, známejší ako Správca archívov pre Gnome.

Poznámka pre používateľov Mint Linuxu 2.1 beta a novšieho: Vo vašej distribúcii sa nachádza OpenOffice.org vo verzii 2.1. Preto nebudú niektoré veci kompatibilné s Ooo 2.0.4. ide napríklad o kontrolu slovenského jazyka. Mint Linux 2.x je založený na Ubuntu Edgy Eft.

Ak vám funguje OpenOffice.org veľmi pomaly (máte napríklad malú pamäť RAM), vyskúšajte jednoduchší textový editor Abiword, tabuľkový editor Gnumeric, alebo kompletnú sadu programov pre prostredie KDE – Koffice.

Nastavenie vychádzajúceho formátu sa dá nastaviť pomerne jednoducho. Stačí navštíviť **Nástroje/Možnosti/Načítať a uložiť**. Tam si môžete dať aj automatické ukadanie do .doc, .rtf a ďalších formátov.

19 Zavádzzač

Zavádzzač je program, ktorý vám umožní zvoliť si, ktorý **operačný systém** chcete spustiť. Dá sa samozrejme nastaviť. Ubuntu používa zavádzzač **Grub**. Pre nastavenie otvorte terminál (**menu aplikácie/prísľušenstvo/terminál**) a napíšte do neho:

```
$ sudo cp -p /boot/grub/menu.lst /boot/grub/menu.lst_zaloha
$ sudo gedit /boot/grub/menu.lst
```

vytvorenie kópie a otvorenie daného súboru v programe **gedit**.

Teraz stačí už len nastaviť, ako len chcete. Všimnite si, že **Linux berie na vedomie len tie riadky, kde NIE JE znak #**. Nič na tom nemeňte. Úplne dole máte viac možností spustenia Ubuntu, stačí ak si necháte len jeden (ten najvyšší) a necháte si ďalší systém ak ho máte (napríklad Windows). Ostatné sú rôzne núdzové spustenia. Lepšie je ich nechať, ale tak to je vlastne na vás. Odporúčam nastavovať GRUB až po aktualizácii systému (pridá novšie jadro)

Ako nastaviť, aby sa predvolene spúšťal Windows? V súbore si dajte vyhľadať slovo default. Je pri ňom číslo, konkrétne nula. Takto si nastavíme, ktorý systém sa bude predvolene spúšťať. Ak teda chceme Windows, tak si zmeníme nulu na to číslo, v akom poradí sa nachádza. Po zrušení všetkých prídavných modulov, keď vám ostane len Linux a Windows, zmeníte hodnotu default na 1. Viac informácií (ak je náhodou treba) je na stránke: <http://itly.blogspot.com/2007/01/start-windows-by-default-with-ubuntu.html>

V tomto súbore (niekde vyššie) nájdete aj atribút **timeout**, čo je čas v sekundách pred spustením predvoleného systému. Môžete tento čas zmeniť, ale nedávajte hodnotu nižšiu ako 5. V súbore je aj tzv. Example, takže ukázkové vyplnenie. Ak by vám niekedy vypadol zavádzzač a nebolo by možné spustiť Windows, stačí len premiestniť ukázkový text tam, kde sú informácie o zobrazení Ubuntu. A samozrejme to potom odkomentovať. Môžete mať operačných systémov aj 100 samozrejme... Ak chcete nejaké farbičky, odkomentujte riadok s vymenovanými farbami.

Ak sa nejakým spôsobom zavádzzač poškodí, môžete ho opraviť pomocou kapitoly 15.4.

20 Napaľovanie v Linuxe

Samozrejme v Ubuntu, tak ako aj v akomkoľvek inom Linuxe, nájdete programy na napaľovanie CD a DVD. CD vypálené v Linuxe pustíte kdekoľvek, rovnako ako CD vypálené v prostredí MS Windows bez problémov spustíte v Linuxe.

Medzi najznámejšie Linuxové grafické napaľovacie programy patrí **K3B** a **GnomeBaker**. K3B je určený pre prostredie **KDE**, GnomeBaker pre zmenu pre **Gnome**. Ktorý je lepší? Tak to je ťažko povedať. Obidva sú zadarmo, a tak si môžete otestovať sami. Môžete tiež skúsiť jednoduchšie programy, ako napríklad **XfBurn**, do tretice určený pre **Xfce**. Ubuntu má tiež jednoduchý samostatný program na vypaľovanie.

Každý program zvláda napaľovanie tzv. ISO obrazu. Na čo si však treba dať pozor, ukladajte sťahované ISO obrázky DVD (napríklad iný Linux) na iný disk ako na FAT32, ktorý má obmedzenie na 4GB :

20 Komunikácia

Instant Mesanging (IM) program **Gaim** je výbornou náhradou programu **ICQ**, ale aj niektorých ďalších programov. Dokážete totiž fungovať s viac protokolmi. Niekomu môže byť chvíľku nepríjemné, kým si zvykne na ovládanie, potom je to však v pohode. Svoje ICQ číslo (ja osobne veľmi nepoužívam viac protokolov) treba napísať do kolonky **Screen Name**. **Password** tak to je jasné, a ako **alias** si nastavte nejaké oslovenie. Stačí si samozrejme pozrieť obrázok hneď vedľa tohto textu. Ak heslo nezadáte, tak ho musíte potom samostatne vždy vypisovať, čo je pre bezpečnosť prínosom. nastavenia programu sa dajú nájsť najlepšie stlačením skratky **CTRL+P** alebo vyhľadaním v **Tools/Preferences**. Odporúčam nastaviť napríklad prehliadač, kde sa budú otvárať odkazy. Pluginy sa dajú pohodlne prispôbiť, a samozrejme pridať ďalšie. Ak ich nemáte, stačí doinštalovať cez Synaptic. Gaim podporuje protokol **ICQ**, **MSN**, **IRC**, **Jabber**...

Samozrejmostou je komunikácia s inými klientmi pod inými OS.

Gaim bol nedávno premenovaný na **Pidgin**, kvôli nejakým licenciám zo strany firmy AOL. Keďže nie je Pidgin v repozitároch, treba stiahnuť zdrojový kód zo stránky pidgin.im, a skompilovať ho (viď kap. 4.4).

Ubuntu však pozná viac programov. V základnej výbave nájdeme program **Ekiga**, pomocou ktorého môžete telefonovať s hocikým, kto používa tiež tento program. Známejší a viac používaný je však **Skype**, ktorý môžete ľahko nainštalovať. Môžete nainštalovať viac programov na prácu s tým istým protokolom. Napríklad pre **ICQ** protokol môžete nainštalovať **Gaim**, **Kopete**, **Licq**, **Alicq**, **Gnomeicu**... Jednoducho si môžete vybrať. Používateľov **IRC** zas poteší **xChat**. Pre používateľov **Dapper Drake**: Môžete mať naraz aj Gaim 1.5, aj Gaim 2.0 (premenované na Pidgin). Jednoducho stačí novší nainštalovať, a ak chcete, tak starší môžete vyhodiť.

Inštalácia Skype je veľmi ľahká. Stačí si nastaviť repozitáre a inštalovať v Synaptiku alebo cez apt-get:

```
$ sudo apt-get install skype
```

Nastavenie Gmail účtu v populárnych e-mailových programoch: <http://www.linuxforums.org/forum/linux-tutorials-howtos-reference-material/41552-complete-guide-using-gmail-thunderbird-mozilla-mail-evolution-kmail.html>

Hore je veľa popísané o **ICQ**. Ale existuje aj oveľa lepšia sieť ako komerčné **ICQ** – slobodný **Jabber**. Viac o ňom nájdete napríklad na <http://icq.xmpp.cz>.

Osobne používam obidve siete, ale ak potrebujem pomoc od skúsenejšieho používateľa, tak rozhodujem cez **Jabber**. V Linuxe navyše máte často programy, ktoré poznajú množstvo sietí. Už som vyššie spomínal **Gaim** (**Pidgin**) či **Kopete**. Geniálnymi **Jabber** klientami sú tiež **PSI** (pre **KDE**) a **Gajim** (pre **Gnome/XFCE**). Samozrejme každý klient môžete použiť hocikde. Aj v **MS Windows**...

21 Mozilla Firefox

Pre prispôbenie práce s aplikáciou **Mozilla Firefox** a rozšírenie možností je k dispozícii množstvo rozšírení a tém. Nájdete ich na stránkach:

<http://www.mozilla.sk/rozsirenia/firefox>

<https://addons.mozilla.org/themes/?application=firefox>

Zvláštnu pozornosť venujte napríklad rozšíreniam **Adblock**, **AutoHide**, **DownThemAll**, **FasterFox**, **Flashblock**, **Mouse Gestures**, **Reload Every**, **Session Saver**, **Smart Cursor**, **Tabbrowser preferences** a samozrejme aj niektorým ďalším. Mnohé tieto funkcie sú okamžite (bez inštalácie doplnkov) v prehliadači **Opera**. Môžete si tiež pridať motívy vzhľadu, napríklad nainštalovaním balíčka **firefox-themes-ubuntu** cez Synaptic alebo apt-get.

Mozilla Firefox je multiplatformový open-source program. Funguje pre prakticky akúkoľvek platformu. Je to predvolený program pre väčšinu súčasných Linuxových distribúcií. Veľkou nevýhodou tohto programu je jeho náročnosť na systémové zdroje. Ľudsky povedané – spapá z **RAM**-ky nenormálne moc :-)

Firefox zvláda prácu so záložkami, má obrovskú komunitnú podporu, dobrú podporu od webmasterov. Nástup browsera **Internet Explorer** verzie 7.0 napriek svojim všetkým novinkám nezatriasol **Firefoxom**.

Skratka **Firefoxu** je oficiálne **FX**. Kdekoľvek sa však stretnete s označením **FF**. Niekedy sa skrakuje tiež ako **Fox**, **Ffox**, či **Mozilla** – aj keď pôvodná **Mozilla** a **Firefox** sú trochu odlišné produkty. **Firefox** je vlastne zjednodušená **Mozilla Suite**.

22 Derivácie Ubuntu

Q: Ako pridám program Synaptic do Kubuntu?

A: Ak máte už nastavené repozitáre, tak sa dá nainštalovať cez program Adept. Ďalšia možnosť je inštalovať cez apt-get:

```
$ sudo apt-get install synaptic
```

Q: Môžem spustiť v KDE (Kubuntu) program vytvorený pre Gnome? Ako je napríklad gFTP, Epiphany, Totem alebo Evolution?

A: KDE používa iné knižnice ako Gnome, to však neznamená, že by sa nemali dať aplikácie pre Gnome spustiť. Môžu fungovať takmer rovnako rýchlo ako programy priamo pre KDE, ale niekedy budú potrebovať pridať množstvo súborov, ktoré sú v Gnome a v KDE nie sú. Ak nemáte problém s miestom, tak bez problémov do toho. Môžete mať tiež pustené naraz podobné programy, ako napríklad Konqueror a Firefox, Totem a Kaffeine, a tak ďalej. Obidva majoritné rozhrania však majú množstvo aplikácií, a tak sa stačí dobre poobzerať.

Q: V návode je písané, aby som upravil niektorý súbor cez Gedit. Ale ja tento program nemám. Čo mám robiť?

A: V Xubuntu stačí použiť program **Mousepad**, v Kubuntu pre zmenu **Kwrite**. Ak by sa v Kubuntu nedal spustiť cez konzolu a s právami roota program Kwrite, spustíte ho cez príkaz: **ALT+F2: kdesu kwrite** alebo využijete pomoc textového editora Nano. môžete si samozrejme doinštalovať nejaký ďalší editor, ako napríklad **Leafpad**. Ak nainštalujete **Gedit**, tak si môžete bez problémov hádzať do konzoly jeden riadok z manuálu za druhým :-)

Q: Používam Xubuntu, a nedá sa mi nič robiť s plochou. Nedajú sa pridať ikony ani nič zmeniť. Čo mám robiť?

A: Navštív nastavenia (**menu/systém/plocha**) a povol' upravovanie na ploche.

Q: Ako je to s podporou pre Gnome aplikácii v Xubuntu?

A: Xubuntu je založené na XFCE, ale samotné XFCE je jemne zmenené, aby využívalo niektoré knižnice pre Gnome. Inštalácia grafického rozhrania Gnome je bezproblémová, a fungovanie Gnome aplikácii v XFCE tiež.

Q: Som zvyknutý z KDE na K menu (v MS Windows je to **ponuka Štart**). Dá sa to nastaviť aj v Gnome?

A: Samozrejme. Stačí kliknúť hoci kde na panel (je jedno ktorý), a vybrať prídanie do panelu. potom už bude stačiť myšou presunúť **Hlavné menu** kde len budete chcieť. Ak chcete do ľavého dolného rohu, musíte najskôr odstrániť tlačidlo na zobrazenie plochy. Potom ho môžete samozrejme umiestniť niekde inde.

Q: Mám Kubuntu, ale nikde nevidím .deb balíčky pre Kubuntu. Čo s tým? Aké si vybrať?

A: Vyberte si priamo pre Ubuntu, keďže základ Ubuntu, Xubuntu, Kubuntu atď je rovnaký. Ak nebude balíček pre Ubuntu, tak statický deb balíček alebo balík priamo určený pre Debian. Ak nebude ani to, tak statický rpm archív, ktorý si prerobíte cez program Alien. Poslednou možnosťou sú zdrojové kódy a ich kompilácia.

Q: Chcel by som vyskúšať Edubuntu. Pre koho je ale táto distribúcia tvorená? Pre základné, stredné, alebo vysoké školy?

A: Edubuntu je tvorené pre základné školy. Hry a vzdelávacie programy, a taktiež grafická téma – to všetko je prispôbené pre deti. Edubuntu je len málo odlišné od Ubuntu, teda sú viac menej vhodné. Treba na to myslieť.

Q: Dajú sa poslať cez Shipt program aj iné derivácie ako bežné Ubuntu?

A: Áno, dá sa poslať ešte aj Kubuntu a Edubuntu. Ubuntu Studio ani Xubuntu nemajú túto možnosť.

<http://shipt.kubuntu.org>

<http://shipt.edubuntu.org>

23 Najdôležitejšie konfiguračné súbory

Celkom na záver uvádzam niekoľko múdrych súborov, ktoré sa dajú pekne upraviť. Sú to najdôležitejšie konfiguračné súbory (podľa mňa), cez ktoré si môžete nastaviť samotné fungovanie systému. Začiatovníkom odporúčam neupravovať toho moc, lebo môžete narobiť aj trochu škody :-)

```
# gedit /etc/apt/sources.list
```

Zoznam repozitárov, potrebné pre správne fungovanie programov ako napríklad Synaptic.

```
# gedit /etc/boot/grub/menu.lst
```

Nastavenie zavádzača, teda programu ktorý sa vás spýta, ktorý operačný systém má spustiť.

```
# gedit /etc/fstab
```

Nastavenie pripojenia pevných diskov.

```
# gedit /etc/X11/xorg.conf
```

Celkové nastavenie hardvéru. odporúčam pozrieť :-)

```
# gedit /etc/network/interfaces
```

Nastavenie IP adresy, brány, masky a podobne.

```
# gedit /etc/samba/smb.conf
```

Nastavenie zdieľania cez Sambu.

```
# gedit /etc/resolv.conf
```

Nastavenie DNS serverov.

```
# gedit /etc/hostname
```

Nastavenie mena počítača.

```
# gedit /etc/environment
```

Nastavenie jazyka aplikácii. Nastavenie jazyka, ktorý bude zvolený pri nedostupnosti slovenského prekladu.

V Kubuntu použijete namiesto gedit program kwrite, v Xubuntu zas Mousepad.

24 Staré počítače

Pokiaľ ide o staré počítače, môže sa objaviť niekoľko problémov. Tak to skúsím trošičku rozobrať...

Sériová myška => treba prepísať v Xorg.conf driver myš na "Microsoft" a zariadenie na /dev/ttyS1

Pomalý grafický režim => zmeniť na jednoduchší. Ak je 96 RAM a viac, tak použiť XFCE. Ak je menej, tak niečo ešte jednoduchšie. Napríklad **IceWM** alebo **Fluxbox**.

Nedá sa nainštalovať => treba použiť tzv. alternatívne CD, najlepšie od Xubuntu.

25 Prenosné počítače

Meranie výdrže batérii je samozrejmosť. Ak vám nepridá automaticky do panelu stav batérie, môžete ho jednoducho pridať kliknutím na panel a výberom prídania. Merač stavu batérie sa dá výborne nastaviť, a dokáže zobrazíť všetko čo budete potrebovať.

Netypické rozlíšenia, ako napríklad **1280x800** alebo **1600x900**, sa dajú nastaviť v súbore **/etc/X11/xorg.conf**. Potrebujete tam len dopísať dané rozlíšenie, uložiť zmeny, a reštartovať grafické rozhranie (**CTRL+ALT+BACKSPACE**). Potom sa už bude dať pekne v grafike zmeniť rozlíšenie aj na to, ktoré ste si teraz nastavili. Ak nie, tak len doinštalujte grafickú kartu (Restricted manager).

Tak a teraz ukážka nastavenia wifi pripojenia. Stačí otvoriť nastavenia siete, a označiť wireless. Tam len nastaviť meno hostiteľa, ktoré dostanete na danom mieste. Niekde tam bude napísané. Z pravidla sa používa dynamická adresa, teda DHCP. Wifi nefunguje pri spustení ako Live CD – vyžaduje nainštalovaný systém. Pravdepodobne sa však tento stav bude mieť

Pri nastavovaní Wifi môže pomôcť táto stránka: <http://forum.ubuntu.cz/viewtopic.php?pid=55587>

26 Záver

Ďakujeme, že ste si prečítali, alebo dokonca aj vytlačili tento manuál... Pomôžte nám urobiť ho ešte lepší... Napíšte svoje nápady, nahláste chyby... A pomôžte ďalším dobrým ľuďom s odhodlaním používať všetko legálne, podľa vlastnej chuti – a bez akýchkoľvek prekážok, ktoré postihujú nelegálnych používateľov operačných systémov... Neplaťte monopolu, keď bez neho dokázate viac!

Kontakt na mňa (teda oficiálne na autora):

ICQ#

Jabber:

E-Mail:

Pokec:

Mobil:

[258 126 362](http://www.258126362.com)

stano@jabbbim.sk

shoferek@gmail.com

[Elven13](http://www.elven13.com)

[Nokia 3310](http://www.nokia3310.com) :)

Ak sa rozhodnete mi napísať, mali by ste vedieť, že nemám akékoľvek skúsenosti s modemami :) takže v tomto prípade vám oveľa viac pomôžu rôzne fóra...

Stále neviete, či je pre Vás Ubuntu to pravé Linuxové distro? Vyskúšajte si testík :) Sám som ho prekladal do slovenského jazyka :)

<http://www.zegeniestudios.net/ldc>

Práve Travian? Možno sa vám hodí naša lišta na urýchlenie! <http://ubuntu.kayle.sk/travian>

Nemáte stále pripojenie do internetu? Pracujte s Ubuntu naplno aj bez neho! <http://ubuntu.kayle.sk/obchod.html>

Skúsili ste už naše fórum? Napíšte tam prosím akékoľvek vaše otázky. V spolupráci s ďalšími ľuďmi sa dá váš nápad ešte vylepšiť!

<http://forum.kubuntu.sk/viewforum.php?id=13>